

עירובין ד. (ש14 מהסוף) עד ה. (ש2 מהסוף)

ביאורי מושגים
לבד - אנו מתעלמים מרווח בין שני מקומות כאשר הרווח קטן משלושה טפחים.
גוד - כאשר המחיצה היא 10 טפחים ומעלה אנו יכולים להמשיך אותה למעלה (גוד אסיק).
 דין דומה קיים גם בהורדת המחיצה למטה (גוד אחית) אלא ששם יש בעיה מכיוון שאם גדיים יכולים לעבור מתחת למחיצה לא ניתן להמשיך אותה למטה כיוון שמדובר בקביעה חסרת משמעות מציאותית.

חיטה - שיעור טימא בגדים בבית מנוגע כדי אכילת פת חטים.
שעורה - שיעור עצם המטמאת במגע ובמשא.
גפן - נזיר מוזהר על רביעית יין.
תאנה - שיעור הוצאת שבת הוא כגרוגרת.
רימון - גודל החור שמפיקע כלי מקבלת טומאה.
זית - רוב שיעורי האכילה.
תמר - שיעור אכילה ביוה"כ הוא כותבת גסה (תמר גדול).

אמנם אנו לומדים מהפסוק 'ארץ חטה ושעורה' על שיעורים שונים, אולם לימוד זה הינו אסמכתא בלבד.

רב: שלושה תחומים מרכזיים נאמרו למשה מסיני ואין להם מקור בפסוקים:

1. שיעורים.
2. דין חציצה.
3. דין מחיצות.

חכמים גזרו שגם **רובו שאינו מקפיד** וגם **מיעוטו המקפיד** חוצץ מדרבנן.
 חציצה המכסה את מיעוט העור והאדם לא מקפיד - אינה חוצצת אפילו מדרבנן.

עצם דין חציצה (גם חציצת שער) נלמד מפסוק. ההלכה למשה מסיני נאמרה על הדין שרק אם החציצה היא על רוב הגוף ורק אם האדם מקפיד עליה היא חוצצת.

לפי ר' יהודה גובה 10 טפחים נלמד מהלכה למשה מסיני (ר"י לא למד דין זה מהארון כיוון שלשיטתו גובהו היה רק 8 1/2 טפחים).
 לפי ר' מאיר (שלמד את גובה 10 טפחים מהארון) ההלכה למשה מסיני נאמרה על 'גוד', על 'לבד', ועל 'דופן עקומה' (עיין ביאור מושגים של הדף שלנו ושל הדף הקודם).

האפשרויות להסבר המחלוקת:

- א. האם מותר לטלטל מתחת לקורה (אם מותר מספיק הטפת שמתחת לקורה, אם אסור צריך רוחב משמעותי של 4 טפחים).
- ב. האם תפקיד הקורה הוא להיכר או למחיצה (אם להיכר מספיק טפת, אם למחיצה צריך רמפה רחבה יותר של 4 טפחים).
- ג. האם ההיכר של קורה (שלמעלה) זהה להיכר של הרמפה (שלמטה) או שלמטה צריך היכר רחב יותר של 4 טפחים.
- ד. האם חוששים שהרמפה תפחת (ולכן צריך רוחב משמעותי של 4 טפחים) או שלא חוששים (ומספיק רוח מינימלי של טפח).

רמפה שממעטת את גובה פתח המבוי (20 אמות):
רב יוסף: צריכה להיות רחבה מטפח.
אביי: צריכה להיות רחבה מארבעה טפחים.

נסיון סיוע לרב יוסף מדעות אמוראיות אחרות:

הדחיה של אביי:
כאן מדובר בשאריות
של מבוי גדול. לכן
אנו מסתפקים
בארבעה טפחים.
במבוי מקורי יש
צורך ב4 אמות.

מבוי שאחת מדפנותיו נפרצה:
אם השטח שבין הפירצה לבין הפתח המקורי גדול
מ4 טפחים - השטח הוא נחשב מבוי קטן (וכיוון
שהמבוי הקטן כשר אנו מכשירים גם את שאר המבוי
הפרוץ).

מכאן שהשטח המינימלי להכשר מבוי הוא 4 טפחים.

חריץ שמגדיל את גובה פתח
המבוי (מעשרה טפחים):

רב יוסף: צריך להיות רחב
מארבעה טפחים, לפי ר"י הרוחב
המינימלי של מבוי הוא 4 טפחים.

אביי: צריך להיות רחב מארבע
אמות, לפי אביי הרוחב המינימלי של
מבוי הוא ארבע אמות.

נסיון סיוע א' לאביי מבריתא:

הדחיה של רב יוסף:
ייתכן שיש שני
פתחים בשתי הפינות
של המבוי.

כדי שמבוי יהיה כשר הוא צריך להיות פתוח
לשתי חצרות.

מבוי שרוחבו ארבעה טפחים לא יכול להיות פתוח
לשתי חצרות.

נסיון סיוע ב' לאביי מבריתא:

הדחיה של רב יוסף:
זהו דין ייחודי לחי.
לחי מפסיקה להחשב
כלחי מרוחב של 4
אמות, זאת בלי קשר
לדיני המבוי.

לחי הרחבה מארבע אמות פסולה.

מ4 אמות הלחי נחשבת כבר כמבוי עצמאי, מכאן
שהאורך המינימלי של מבוי הוא ארבע אמות.

עירובין ה. (ש2 מסוף השורות) עד ו. (ש6 מהסוף)

ביאורי מושגים
 להלכה כדי להכשיר מבוי יש צורך בשתי תקנות 1. שיתוף מבואות 2. לחי או קורה.
 לחי - קורה שמצמידים לפתח המבוי מהצד.
 קורה - קורה ששמים מעל פתח המבוי.

רב הונא:
 לחי שאורכה יותר מ4 אמות לא נחשבת לחי.
 לחי כזו לא מתירה את המבוי בטלטול.

ר"פ:
 בצד השני של הפתח.
רהב"י:
 אפשר גם באותו צד ובתנאי שתהיה נמוכה או גבוהה מהלחי השמנה (שיהיה היכר ביניהם).

היסקו של רהב"י:
שלב א': לחי וקורה מתירים מבוי ולא מתירים חצר, לכן חצר חמורה ממבוי.
שלב ב': עומד מרובה על הפרוץ מועיל בחצר - ולכן ק"ו שעומד מרובה על הפרוץ יועיל במבוי.
שלב ג': לחי הגדולה מארבע אמות שהרווח ממנה לכותל קטן מרוחבה - הרי זה עומד (הלחי) מרובה על הפרוץ (הרווח עד לכותל) - והמבוי כשר.

שלב א' מבוסס על כך שאין דין שבו מבוי חמור מחצר.
 הנחה זו תלויה במח' לגבי פירצת מבוי:
 אם פירצת 10 אמות פוסלת מבוי (וכך סבר רהב"י) - ניתן להשאיר את הק"ו.
 אם פירצת 4 טפחים פוסלת מבוי - אז ישנו דין שבו מבוי חמור מחצר ואז לא ניתן ללמוד ק"ו מחצר למבוי.

מהי פירצה שפוסלת את המבוי:
רב הונא: 4 טפחים.
רב לפי רב חנין: בצד ומלפנים - 10 אמות. בפניה - 4 טפחים.

הערה:
 הדיון כאן הוא במקרה שבו הכותל רוסק לחלוטין.
 אם נשארו כמה שורות לבנים מהכותל - כולם מודים שאין זאת פירצה.

דחיותיו של רב חנין:
 1. בדמחריא תושבי העיר היו עמי ארצות לכן אסר להם רב שלא מעיקר הדין.
 2. במבוי עקום רבים בוקעים בו ולכן רב אסר גם בפירצה קטנה.
 המח' שלנו היא בפירצה שאין רבים בוקעים בה.

רב הונא - פעמיים רב פסק כשיטתו:
 1. בדמחריא אסר רב פרצות קטנות מ10 אמות.
 2. רב אסר מבוי עקום, אם מתעלמים מפרצות הקטנות מ10 אמות מדוע הוא המבוי פסול.

עירובין ו. (ש 6 מהסוף) עד ז. (ש 14 מהסוף)

ביאורי מושגים

טומאת עצם המת - סתם עצם (כל עוד יש בה שיעור שעורה) מטמאת רק במגע ומשא, ולא באוהל. כאשר העצם היא רוב בניינו או חלק משמעותי מהאדם המנוח היא מטמאת גם באוהל.
 כשהגוף המטמא הינו **חלק מהמת** - הוא מטמא במגע ומשא ולא באוהל.
 כשהגוף המת **מייצג את המת** (כמו בשר המת וכמו רוב עצמותיו של המת) - הוא מטמא גם באוהל.
 כאשר גולגולת או עמוד שדרה נחסר אנו צריכים לבחון האם החסרון הוא משמעותי. אם הוא משמעותי הגולגולת לא תטמא באוהל (כיוון שאינה מייצגת כבר את המת). אם החסרון לא משמעותי הגולגולת תטמא באוהל.
 לגבי טריפה השאלה שנשאלת זהה אבל התוצאה שונה - אם החסרון משמעותי הבהמה טריפה ואם החסרון לא משמעותי הבהמה לא טריפה.

כיצד ניתן לטלטל בשטח בעייתי

ברה"ר ממש:

חכמים: רק אם דלתות העיר ננעלות בלילה.

ר' יהודה: אם יש שני קירות משני צידי רה"ר - ניתן לשים לחי או קורה בכל צד ולטלטל.

במבוי מפולש (מבוי הפתוח משני צידיו לרה"ר):

ת"ק: צורת הפתח מצד אחד וקורה או לחי מהצד השני.

חנניה: ב"ש: דלת מכל צד שננעלת כל הזמן.

ב"ה: דלת מצד אחד וקורה או לחי מהצד השני.

האם לפי ב"ה הדלת צריכה להיות סגורה:

ר"מ בשם שמואל: לא צריך.

הבנת ר"ע במעשה דשמואל: לא צריך.

הבנת ר"כ במעשה דשמואל: צריך שיהיו חצי סגורות.

הבנה א' במעשה דרב נחמן: צריך.

הבנה ב' במעשה דרב נחמן: צריך שהדלתות יוכלו להיסגר (גם אם בפועל הן פתוחות).

שמואל: הלכה כב"ה לפי חנניה.

רב א': הלכה כת"ק ומורין כן.

רב ב': הלכה כת"ק ואין מורין כן.

תירוץ א':

פסיקתו המקילה של רב במבוי מפולש הינה ברמת העקרון אבל לא למעשה, למעשה גם רב מודה לשמואל שיש להתיר מבוי מפולש בדלת ולחי.

תירוץ ב':

הבעייתיות לפסוק כשתי דעות היא רק כאשר הן חלוקות באותה מחלוקת. כאשר המחלוקות הן בעניינים שונים ניתן להחמיר כשתי דעות שונות.

קושיה:

הברייתא קובעת שבמחלוקת בין שתי דעות אין להחמיר כשתי הדעות!

מבוי עקום היה בנהרדעא והחמירו לתקנו בדלת וקורה

פסק זה הוא צירוף של:

פסיקת רב בתיקון מבוי עקום (מבוי עקום: רב: צריך תיקון, שמואל: לא צריך לתקנו).

ופסיקת שמואל בתיקון מבוי מפולש (שמואל פסק כב"ה המצריכים דלת וקורה).

נוסח הברייתא:

הרוצה לפסוק כאחת הדעות - יפסוק.
 הרוצה להחמיר כשתיהן - כסיל.
 הרוצה להקל כשתיהן - רשע.

עירובין ז. (ש 14 מהסוף) עד ח. (ש 11 מהסוף)

ביאורי מושגים
חוף ים כמחיצה - אם הזוית של קו המים היא כזאת שבארבע אמות הגובה עולה עשרה טפחים (22.6°) - החוף נחשב כמחיצה (אפילו אם המים מכסים אותו כיוון שהמים לא מבטלים את המחיצה!!!).

מבוי מפולש

1. פתוח משני צידיו לרה"ר - מח' תנאים כיצד יש להתירו.

2. פתוח מצד אחד לבקעה (כרמלית) - מספיק לחי/קורה בכל צד.

3. פתוח מצד אחד לרחבה - אין צריך כלום בצד של הרחבה.

הגבלות:

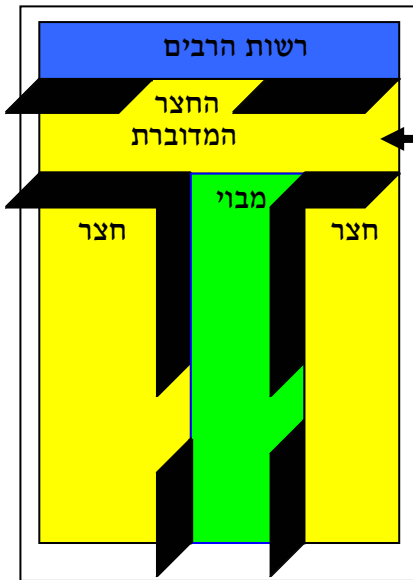
1. צריך שהמבוי יהיה פתוח למרכז הרחבה ולא לצידה.

2. אם יש פירצה ברחבה לרה"ר אסור שהיא תהיה ממול פירצת המבוי.

3. צריך שהרחבה תהיה של רבים ולא של יחיד (ביחיד אנו חוששים שיבנה בתים נוספים ברחבה - וכך התנאי הראשון הדורש שפתח המבוי יהיה למרכז הרחבה לא יתממש).

העקרון לפיו **רק ביחיד אנו חוששים לשינוי מצב קיים גם לגבי אשפה.**

ניתן להחשיב אשפה כדופן, רק כשהיא של רבים - **אשפת יחיד עלולה להתפנות ולכן אין להחשיבה כדופן.**

חצר שבאמצע שתי הדפנות שלה יש פתחים, אחד בכל צד. פתח אחד פתוח לרה"ר, והפתח שבצד השני פתוח למבוי.

רב: המבוי הפרוץ אליה - אסור בטלטול.

כיצד יש להבין את רב:

אפשרות א': רב חלק על קביעה מס' 3. לפי רב גם אם המבוי מפולש לרחבה יש צורך בתיקון בכל צד.

אפשרות ב': רב קיבל את קביעה מס' 3. רב אסר את המבוי לא בגלל שהוא מפולש אלא משום שלא עירבו בינו לבין החצר.

למסקנה: הגמרא קיבלה את אפשרות ב'.
 לכן כולם מסכימים ש:
 א. מבוי המפולש לרה"ר לא צריך תיקון.
 ב. מחיצה הנראית מצד אחד - אינה מחיצה.

לפי אפשרות א' רב חלק על רב יהודה (שעומד מאחורי קביעה מס' 3) בשתי הלכות:

א. האם מבוי המפולש לרה"ר צריך תיקון (רב: צריך, ר"י: לא צריך).

ב. האם כאשר יש מחיצה הנראית רק מצד אחד (מהמבוי לא רואים שום מחיצה לחצר, ומהחצר רואים מחיצה אל המבוי) היא נחשבת מחיצה (ואין צריך עירוב למבוי, כך סבר רב) או שאין זו מחיצה (וצריך עירוב, כך סבר ר"י).